

nechává užívání věci za určitou cenu, nežádá však, jak jest v § 1053 obč. zák. ustanoveno, že užívání věci musí býti přenecháno za určitou sumu peněz. A jest-li § 1092 obč. zák. praví, že činže má býti, není-li jiné dohody, placena jako kupní cena, vztahuje se toto ustanovení pouze na způsob odvádění činže, neřeší však tím otázku, v čem činže pozůstávati smí. Dle toho byla otázka, v čem má činže pozůstávati, ponechána volnou, i může tedy pozůstávati též v něčem jiném, než v hotových penězích, jak to ostatně plyne z § 1103 obč. zák. Odvolatelka dále zastává názor, že kdyby bylo lze v našem případě použiti ustanovení § 1111 obč. zák. o praeklusi nároku, nebyly by praekludovány její nároky, jež odůvodňuje o pozdním vrácení lokomotiv. Avšak i při těchto nárocích nejde ve skutečnosti o nic jiného než o domnělé poškození, pokud se týče zneužívání lokomotiv. Kdyby tyto nebyly poškozeny, pokud se týče zneužití, nebyly by potřebovaly oprav a nebylo by opoždění vrácení hrálo žádné role. Připustit praeklusi jednoho obnosu a vyloučit ji při druhém, bylo by obcházením ustanovení § 1111 obč. zák. Žaloba sama mluví pouze o zdražení opravy. Škoda tím povstala nezakládá se na žádném novém titulu, nýbrž nárok ten jest pouhým důsledkem z poškození, pokud se týče zneužívání lokomotiv. Dále tvrdí odvolatelka, že při lokomotivě č. 2 nelze mluvit o praeklusi též proto, že lokomotiva jí nebyla žalováním vrácena. Avšak § 1111 obč. zák. mluví pouze o vrácení nájemního předmětu a nikoliv o tom, kdo ten nájemní předmět vrací. Žalobkyně také nepopírá, že jí byla lokomotiva č. 2 vrácena. Proto právem soud I. stolice uznal, že obě lokomotivy byly žalobkyni a sice v září pokud se týče v listopadu 1917 vráceny, takže od té doby uplynulo do podání žaloby více nežli jeden rok, následkem čehož jest nárok ohledně obou lokomotiv promlčen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, přikloniv se k názoru obou nižších stolic.

Čís. 638.

V otázce měny, exekučním titulem nevyřešené, jest dlužník oprávněn podati odpor (§ 213 ex. ř.).

Hypotekární věřitel, jehož pohledávka, znějící na K, jest splatnou v cizině, nemůže z důvodu, že jest zajištěna na tuzemské nemovitosti, žádati zaplacení v Kč.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1920, R I 294/20.)

Rozpočetním usnesením o dražbě nemovitosti přikázal exekuční soud všechny hypotekární pohledávky v měně československé a to bez rozdílu, zda splniště pohledávek bylo v tuzemsku či mimo obvod republiky Československé, v podstatě z toho důvodu, že knihovní zajištění pohledávek stalo se před 28. říjnem 1918, tedy v době, kdy pro veškeré země bývalého Rakousko-Uherska platila jediná měna, že knihovním zajištěním nabyly dotyčné pohledávky nároku, dojíti uspokojení z nejvyššího podání, že tedy splatnými se staly v místě, kde nemovitost leží, že zjištěním knihovním nastal případ podobný tomu, jako když cizozemský věřitel uložil si před 28. říjnem 1919 vklad u zdejšího peněžního ústavu, že rozhodný jest zápis v pozemkové knize, kde pohledávky zapsány jsou v korunách

a haléřích bez udání bližšího označení a že tudíž dlužno míti za to, že jde o měnu československou a konečně, že v případě, kdyby měna československá měla nižší kurs než měny cizí, jistě by zase jen kurs československé měny rozhodný byl a nepoukazovaly by se z nejvyššího podání za prodanou zdejší nemovitost pohledávky v měně cizí, vyšší kurs mající. Rekursní soud nevyhověl rekursu dlužníkovu, opírajícímu se proti tomu, by pohledávky splatné v cizozemsku byly přikázány v měně československé, připojiv se v podstatě k stanovisku exekučního soudu.

Nejvyšší soud zrušil usnesení exekučního soudu v napadených položkách a uložil mu, by co do zmíněných položek znovu o rozpočtu nejvyššího podání pojednal a rozhodl; nárok dlužníkův na prisouzení útrat stížnosti a dovolací stížnosti však zamítl.

D ů v o d y:

Stěžovatel obmezil se v dovolací stížnosti na návrh, by pohledávky, splatné v cizině, byly přikázány v korunách německo-rakouských, pokud se týče v bankovkách nekolokovaných. Nejen v rekursu proti usnesení soudu první stolice, nýbrž i v dovolací stížnosti označuje stěžovatel své ohrazení proti přikázání pohledávek v korunách československých jako odpor, ačkoliv při jednání u soudu exekučního sám činil rozdíl mezi odporem, který proti jednotlivým pohledávkám podal, a mezi ohrazením ve směru svrchu uvedeném. Poněvadž však obsahově bylo jeho ohrazení odporem, dlužno je také jako odpor vyřídit. Na prvním místě dlužno zabývat se otázkou, zda tento odpor jest vůbec přípustným a zda tedy jest přípustným i rekurs proti rozpočetnímu usnesení, poněvadž obsah stížnosti proti rozpočetnímu usnesení řídí se podle § 234 ex. ř. obsahem odporu (§ 213 ex. ř.). K této otázce dlužno odpověděti kladně. Pohledávky, o něž jde, jsou ovšem opřeny o exekuční titul (§ 213, odstavec první ex. ř.). Leč exekučním titulem nebyla rozhodnuta otázka, v jaké měně jest pohledávky zaplatiti, a má proto dlužník právo odporu, pokud exekuční titul nesahá. Dovolací stížností dlužno přisvědčiti. Jak jde na jevo z opisů listin ve sbírce listin založených, byly pohledávky, o něž jde, splatny mimo území republiky československé a neplatí tudíž pro ně ustanovení § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., dle něhož závazky, znějící na koruny rakousko-uherské měny, které jsou splatny v oblasti československého státu, platí se v korunách československých, při čemž se počítá 1 Kč za 1 K rakousko-uherskou. O obsahu závazku dlužníkovu platí tedy v tomto případě všeobecná ustanovení obč. zák. o zániku pohledávky placením (§ 1412 obč. zák.), jemuž se rovná exekuční uspokojení věřitelovo. Směrodatným pro obsah jeho závazku jest podle § 905 obč. zák. splnění a proto jest místo toto směrodatno i pro druh peněz, jimiž jest mu platiti, aby se závazku zprostil. Jak již svrchu řečeno, jsou veškeré tyto pohledávky splatny mimo území republiky československé a nutno proto podle § 210 ex. ř. při přikázání pohledávek k zaplacení míti zření k vzájemnému poměru koruny československé ke penězům místa splnění. Tvrdí-li rozhodnutí předchozích stolic, že v místě splatnosti nastala změna zajištěním pohledávek věřitelů na nemovitosti, nacházející se v území státu československého, přehlízejí, že zajištěním pohledávky ničeho na ní se nemění, nýbrž pohledávka se jenom upevňuje. (§§ 1342, 1368, 1369 obč.

zák.), což vysvitne zejména tenkrát, když nastane případ, že věřitel nebyl z nejvyššího podání uspokojen, a má i nadále nárok proti svému bývalému dlužníku, ovšem nekrytý nyní zástavou, nýbrž jenom jako osobnímu dlužníku. Poněvadž usnesení nižších soudů nebralo vůbec zřetele k poměru koruny československé ku měně splnišť, nemohlo býti ve věci samé rozhodnuto a musila býti obě tato usnesení zrušena a exekučnímu soudu nařízeno, aby o napadených pohledávkách znova nařídil rozpočtový rok, o nich jednal a rozhodl. Rozhodnutí o útratách opírá se o úvahu, že dlužník neoznačuje, proti komu útraty účtuje, a že je také není oprávněn požadovati ani na vymáhajícím věřiteli, jehož se opravné řízení netýká, ani na hypotekárních věřitelích, poněvadž vůči těmto není dlužník v exekučním řízení v poměru strany.

Čís. 639.

Fiskus cizího státu nelze před tuzemskými soudy žalovati, leč že podrobil se sám zdejší pravomoci.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1920, R I 337/20.)

Proti žalobě, již domáhal se u krajského soudu v Liberci tuzemec na saském železničním eráru náhrady škody, vznesl žalovaný erár námitku nepřislušnosti soudu, již soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud námitku nepřislušnosti soudu zamítl a nařídil soudu první stolice, by, vyčkaje pravomoci, ve věci dále jednal. Důvody: Právnem namítá žalobce, že ustanovení mezinárodní smlouvy ze dne 14. října 1890, čís. 186 ř. zák. z r. 1892 nelze použiti na tento spor, poněvadž rozkladem rak.-uherského mocnářství se stala právně neúčinnou a pro československou republiku ani dle zákona ze dne 28. října 1918, čís. 11. sb. z. a n. již neplatí. Nutno tudíž posuzovati příslušnost krajského soudu v Liberci dle § 99 j. n. tím, že žalovaná strana má v obvodu tohoto soudu jmění. Tato okolnost jest všeobecně známa. I když v tomto případě jde o dopravní prostředky, nutno uvážiti, že pod jměním dle § 99 j. n. jest rozuměti veškerý majetek žalované strany, který má peněžitou cenu. Zástupce žalované strany odůvodnil vznesenou námitku nepřislušnosti též tím, že dle zásad o exterritorialitě ve všech státech uznaných, nepodléhá stát též ve své vlastnosti jako osobnost soukromoprávní soudní pravomoci jiného státu. Výjimku z tohoto pravidla lze uznati toliko při dobrovolném podrobení se soudní pravomoci jiného státu. Zástupce žalovaného dovolává se při tom nařízení min. sprav. ze dne 16. ledna 1915, kterým prý bylo pravidlo to uznáno též pro rakouské soudy. Nařízení takové neexistuje; ministerstvo ve svém věstníku ze dne 16. ledna 1915, čís. I. toliko sdělilo soudům právní názor úřadu zahraničního říše Německé o nárocích, týkajících se ručení, uplatňovaného u rakouských soudů proti pruskému fisku železničnímu. Tímto právním názorem však soud rekursní není vázán. Nutno především uvážiti, že zákonné předpisy, zde platící, neobsahují výslovného ustanovení, dle kterého by cizí stát nepodléhal tuzemskému soudnictví, a nelze toto pravidlo odvozovati ani z čl. IX. uvoz. zák. k j. n. Naopak jde v tomto případě o právní věc, která zákonnými předpisy není vyňata z jurisdikce řádných soudův. Žalobce uplatňuje proti žalovanému železničnímu fisku nárok na náhradu škody, tudíž nárok soukromoprávní, který nemá nic společného s vykonáváním státní